spise uvedl, že obsah listiny předložil a přečetl nejprve straně jedné v určitém místě a čase, a napotom později, třeba v jiném místě a čase, straně druhé.

Jest zcela myslitelno, že notářský spis může zabrati tolik času, že není možno v jediný den jednání skončiti; měl by býti takový spis pokládán za neplatný?

A což, má-li býti notářský spis sepsán o bilaterálním jednání mezi osobou stíženou epidemickou nemocí a osobou zdravou, jež, bojíc se nebezpečí nákazy, nechce a nesmí ani býti současně přítomna?

Současná přítomnost stran není předepsána ani občanským zákonem jako nucená forma pod neplatností právního jednání a proto také nemůže platiti ani pro notářský spis jako podmínka platnosti jednání neb jako předpoklad povahy listiny veřejné. (§ 66 a 68 a contr.). Že náhled ten jest správný, tomu nasvědčuje ustanovení § 56 not. řádu, dle něhož mohou účastníci listiny soukromé, n e b o n ě k t e ř í z n i c h žádati, aby listina soukromá byla notářem potvrzena. — O tom má sepsati notář spis notářský, při němž n e m u s í býti všichni účastníci přítomni, stačí jen někteří.

Náhledu zde vyslovenému nasvědčují i zákony jiných zemí.

Tak obč. zák. říše německé praví v § 152 »Wird einVertrag gerichtlich oder notariell beurkundet, ohne das beide Teile g l e i c h z e i t i g a n w e s e n d s i n d, so kommt der Vertrag mit der nach § 126 erfolgten Beurkundung der Annahme zu Stande, wenn nicht ein Anderes bestimmt ist.«

Francouzský côde civile nemá zvláštního ustanovení ohledně unitas actus při smlouvách a nepožaduje současné přítomnosti stran. Not. řád francouzský předpisuje pouze v článku 13, že listina notářská má býti psána en un seul et même contexte (v jedné a téže stati).

Italský notářský řád stanoví v článku 47, že spis notářský nemůže býti zřízen, »se non in presenza delle parti« — leč v přítomnosti stran, vyžaduje tudíž sice přítomnosti stran, avšak nikoliv s o u č a s n é přítomnosti stran a starý notářský řád italský z r. 1879 vůbec nestanovil požadavek přítomnosti stran, kteryžto požadavek pojat byl teprve do nového notářského řádu ze dne 13. února 1913 č. 89.

Teprve osnova notářského řádu, jež podána byla v Rakousku v říšské radě v sezení XXI roku 1911 pod čís. 1045, stanovila v § 56, že smlouvy svatební a osvojovací mohou se zřizovati platně pouze za současné přítomnosti smluvných stran.

Byl tudíž požadavek unitas actus tu poprvé vyjádřen pro smlouvy svatební a osvojovací.

Totéž ustanovení pojato bylo do osnovy notářského řádu, vypracované Spolkem notářů československých, § 117.

Nová, ministerstvem spravedlnosti vypracovaná a na anketě v roce 1926 všemi účastníky přijatá osnova not. řádu toho ustanovení více nemá.

Nejsou-li strany současně přítomny, jest ovšem nebezpečí, že dříve, než bude přečten podruhé spis notářský straně druhé nepřítomné, může strana první spis již podepsavší, odvolati s ohledem na § 162 obč. zák., avšak případ takový jest spíše jen teoretiky myslitelný, neboť spatium mezi oběma podpisy bude vždy jen zcela kratičké.

Z toho, co jsem uvedl, činím konklusi, že unitas actus není podmínkou platnosti právního jednání, o němž sepsán byl notářský spis a že neodnímá notářskému spisu moc veřejné listiny.

Poněvadž dosud otázkou tou nikdy praxe naše se nezabývala, neodporučuji vzdor tomu kolegům, aby následovali příkladu úvodem této statě uvedeného, který diktovala nutnost, poněvadž náhledy praxe jsou nevyzpytatelné . . . .!

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Ze souboru legislativy a judikatury.

Čís. 3564. Manželka, jejíž manželství bylo bez předchozího rozvodu rozloučeno za platnosti novely o právu manželském, nemá podle § 19 novely proti manželi nároku na výživné.

Dvorský dekret ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., neplatí při rozluce manželství.

Z toho, že bývalý manžel poskytuje rozloučené manželce z ochoty výživné, nemůže manželka dovozovati pro sebe žádných práv. (Rozh. ze dne 4. března 1924, Rv I 1623/23.) »Dr. L.«

Čís. 3570. Směnečný nárok proti avalistovi příjemce není podmíněn protestací směnky a zaniká teprve uplynutím tří let ode dne splatnosti směnky. (Rozh. ze dne 4. března 1924, Rv I 277/24.) »Dr. L.«

Čís. 3572. O nároku otce, by osvobozen byl od placení výživného manželským nezletilým dětem, jest jednati v řízení nesporném. (Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 63/24.) »Dr. L.«

Čís. 3573. Nemanželský otec, složivší pro dítě odbytné, může se domáhati jeho vrácení, pak-li dítě legitimoval.

Rozhodnutí soudu o vrácení odbytného může se v mimosporném řízení státi jen za souhlasu dítěte (opatrovníka mu zvláště zřízeného), a bylo-li odbytné složeno za nemanželského tehdy otce osobou třetí, i za souhlasu této osoby. (Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 70/24.) »Dr. L.«

Čís. 3575. Ustanovení § 56 odstavec třetí, knih. zák. platí obdobou i v řízení vyrovnávacím. Zápis zástavního práva v poznamenaném pořadí může býti povolen jen na základě listiny, mající náležitosti § 56 odstavec třetí, knih. zák. (Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 75/24.) »Dr. L.«

Čís. 3577. Dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., nelze užíti na manželství rozloučená.

§ 19 rozl. zák. nelze použíti, jde-li o manželství rozloučené po vydání rozlukového zákona bez předchozího rozvodu. (Rozh. ze dne 4. března 1924, Rv II 755/23.) »Dr. L.«

Čís. 3581. Ani za platnosti § 75 III. dílčí novely k obč. zák. nelze prozatimními opatřeními postihnouti dědické právo v celku nebo určitý podíl jeho, nýbrž pouze určité hmotné pozůstalostní věci, na něž přísluší dědici dědický nárok. (Rozh. ze dne 5. března 1924, R I 152/24.) »Dr. L.«

Čís. 3587. Povinnost vyživovati a zaopatřovati nemanželské dítě přechází jako jiný dluh na pozůstalost otcovu. Nemanželské děti nemají však bezpodmínečného práva zůstati v domě zůstavitelově. Nemanželská matka není povinna hraditi náklady na výživu dětí, pokud není vyčerpána pozůstalost po nemanželském otci. (Rozh. ze dne 5. března 1924, Rv I 1445/23.) »Dr. L.«

J e s t e x e k u c e n a z b y t k o v ý s t a t e k S t á t n í m p o z e m k o v ý m ú ř a d e m d l u ž n í k u p ř i d ě l e n ý, j e m u a l e d o s u d v p o z e m k o v ý c h k n i h á c h v l a s t n i c k y n e p ř i p s a n ý, t e d y j e n v j e h o d r ž e n í s e n a l é z a j í c í, m o ž n a?

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 12. října 1926 R I 921/26. Krajinský soud v Jičíně Cs 16/26.)

Vymáhající věřitel žádal k vydobytí své vykonatelné pohledávky proti povinnému o povolení exekuce vnucenou správou zbytkového statku V., který povinný jako přídělce drží a užívá, jak mu byl Stát. Poz. Úřadem přidělen, avšak dosud knihovně nepřipsán.

První soud vnucenou správu povolil.

Soud rekursu k stížnosti strany povinné změnil napadené usnesení v ten rozum, že se exekuční návrh vymáhajícího věřitele zamítá.

Odůvodnění: Dle potvrzení St. Poz. Úřadu z 25. května 1926 byl zbytkový statek V. odevzdán přídělci (povinnému)

koncem r. 1925 do držby, správy a užívání, knihovní vlastnictví k tomuto zbytkovému statku nebylo však posud jmenovanému přídělci vtěleno a jest tudíž tento přídělce dosud jen držitelem a užívatelem statku toho. Nemůže se proto v daném případě jednati o exekuci vnucenou správou ani podle § 98 ex. ř. (nemovitosti v knize pozemkové zapsané), poněvadž povinný dosud v knize pozemkové zapsán není a proti posavadnímu knihovnímu vlastníku exekuce se nevede, ani podle § 102 ex. ř., poněvadž nejde o vnucenou správu nemovitosti v knize pozemkové nezapsané. Předmětem exekuce této mohou býti tudíž jen práva majetková (práva držební a užívání) povinnému ke zbytkovému statku příslušící a zabavení takových práv děje se dle § 331 ex. ř., takový návrh však učiněn nebyl.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu vymáhajícího věřitele nevyhověl. Odůvodnění:

Přisvědčiti nelze ani vrchnímu soudu, že by tu byla na místě exekuce dle § 331 ex. ř. zabavením držebních a užívacích práv, která předpokládá předem zabavení povolené a provedené dle předpisu tam daného. Nejdříve však nutno zabývati se hledisky jeho se stanoviska vnucené správy nemovitosti samé. Povoliti exekuci dle obdoby § 102 ex. ř., jak stížnost si přeje, ovšem nelze, protože případ, kde nemovitost v knihách zapsána není, jest podstatně jiný, než když v knihách zapsána jest, pročež zákon obojí také zvláště upravuje. Zde by mohla býti žádána jen vnucená správa dle § 98 až 101 ex, ř., ale muselo by se předsejíti dle § 101 ex. ř., protože dokud strana povinná není za vlastnici nemovitosti, na niž se exekuce vede, knihovně zapsána, je vnucená správa na ni dle stavu veřejné knihy neproveditelná. V tom tedy s vrchním soudem souhlasiti nelze, že exekuci dle § 98 ex. ř. vůbec jíti nemůže, neboť § 101 ex. ř. nařizuje, aby dle povahy závady buď exekuce byla zastavena anebo lhůta k odstranění závady byla vymáhající straně určena, i musilo by se tedy teprv uvažovati, co z toho bylo by vzhledem k povaze případu na místě.

A ovšem nelze popříti, že návrh exekuční zní prostě na povolení vnucené správy nemovitosti, než exekuce ta nemůže býti vůbec povolena z důvodů jiných, totiž z důvodu práva veřejného, protože jde, jak sám návrh praví, o nemovitost straně povinné St. Poz. Úřadem v řízení přídělovém přidělenou a na otázku § 101 ex. ř. to vůbec nedojde, protože jde o zásadu, bránící již povolení exekuce, kterou tedy respektovati sluší již povolujícímu soudu.

Dlužno totiž přihlížeti k § 23 příd. zák., jenž ukládá St. Poz. Úřadu povinnost při přídělu a tudíž v přídělovací listině určiti omezení, jimž právo přídělce má býti podrobeno, a jichž je třeba, aby zabezpečeno bylo, že přidělená půda nebude odcizena účelům, jež příděl sleduje (t. j. agrárněreformním) a aby omezení ta, hodí-li se k tomu, dal knihovně vyznačiti.

Poněvadž se neví, jaká to obmezení budou a nelze jim povolením exekuce prejudikovati, není možno exekuci na nemovitosti ty povoliti, leda se svolením St. Poz. Úřadu, jemuž posouditi sluší, nebude-li exekuce odporovati obmýšleným obmezením, jež mohou záležeti také v tom, že bude nabývateli zakázáno do určité doby nemovitost nejen zciziti, ale i zatížiti, vyjma šlo-li by o dosažení dlouhodobého úvěru dle úvěrového zákona.

Z těch důvodů však také nelze dopustiti exekuci zabavením držebních a užívacích práv povinné strany dle § 311 ex. ř., neboť i to jsou právě práva nabytá přídělem a jde pořád o tutéž závadu a tutéž zásadu. Ostatně by tu účinky mohly býti ještě horší než při exekuci vnucenou správou, neboť při exekuci dle § 331 ex. ř. jest přípustno i zpeněžení prodejem (§ 332 ex. ř.) ne pouze vnucenou správou (§ 334 ex. ř.).

Bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Dědic, přihlásivší se z poslední vůle k pozůstalosti, třeba i s dobrodiním inventáře, stává se *ihned* osobním dlužníkem legatáře, bylo-li mu uloženo zůstavitelem plniti odkaz a pozůstává-li odkaz z doživotního důchodu, jest splatný ihned.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 10. listopadu 1926 RV I 999/26. Zemský soud civ. v Praze Ck V 198/25.)

Žalobce (odkazovník) žaloval dědice o vyplacení legátu (renty). Žalovaný namítal nedostatek passivní legitimace, jelikož se přihlásil jen s dobrodiním inventáře, měl proto prý žalovati pozůstalost.

Ve všech stolicích bylo uznáno dle prosby žalobní. Z důvodů stolice druhé uvádí se: Námitka nedostatku pasivní legitimace je za skutečností prvním soudem zjištěných zřejmě bezdůvodna, neboť je-li jisto, že žalovaná byla zůstavitelkou ustanovena universální dědičkou, že zůstavitel jí uložil plnění odkazu ve prospěch žalobkyně, že žalovaná se přihlásila s dědictvím s dobrodiním inventáře, vyplývá z toho, že žalovaná je po zákonu povinna, aby jako osobní dlužnice plnila odkaz jí uložený (§§ 684, 821, 550 obč. z.). Přihláška k dědictví s dobrodiním inventáře nemá za následek, že by dědic byl povinen plniti odkaz pouze z toho, čeho se mu z pozůstalosti dostane. Přihláška taková chrání dědice jen potud, že nemusí platiti věřitelům a odkazovníkům více, než co činí pozůstalostní jmění. Žalovaná však ve sporu ani netvrdila, že by pozůstalostní jmění na zaplacení pozůstalostních dluhů a splnění odkazu nestačilo.

Z důvodů nejvyššího soudu: Žalovaná strana zdůraznila sama v odvolání, že uplatňovala ve sporu pouze námitku nedostatku pasivní legitimace. Pak-li proto odvolací soud v důvodech svých uvedl, že žalovaná ve sporu ani netvrdila, že žalobní nárok byl nějak uspokojen, ani že by pozůstalostní jmění na zaplacení pozůstalostních dluhů a odkazu nestačilo, tu shoduje se tento skutkový předpoklad odvolacího soudu s obsahem procesních spisů, když žalovaná skutečně takových tvrzení neučinila a není s nimi tudíž v odporu.

Ani výtka nesprávného právního posouzení neobstojí. Po té stránce jest dodavatelku odkázati předně na případné důvody napadeného rozsudku, které hoví úplně zákonu i stavu věci.

Vzhledem na výtky v dovolání uplatňované jest podotknouti toto: K námitce, že žalující strana byla oprávněna nejvýš zažalovati částky svého důchodu, které byly splatny až do dne podání žaloby, nelze přihlížeti, poněvadž jest novotou po zákonu nepřípustnou (§ 504 odst. 2. c ř. s.).

Hlavní námitka žalované strany vrcholí v tom, že neměla býti osobně žalována, nýbrž že měla býti žalována pozůstalost. Názor ten jest úplně mylný. Žalobkyně domáhá se žalobou nároku z odkazu. Nárok tento zakládá se na poslední vůli (§ 647 obč. z.) a vzniká ipso jure ihned po smrti zůstavitele (§ 684 obč. z.) pokud není podmíněný (§ 699 obč. z) a to zpravidla proti dědici (§ 649 obč. z. a Krasnopolski Erbrecht, str. 139). Poměr dědice k odkazovníkovi jest podle toho poměr osobního dlužníka k věřiteli (§ 649 a 688 obč. z.).

Právem proto domáhá se žalobkyně nároku svého po žalované straně, když tato jest, jako není sporno, dědičkou a jí také uložil zůstavitel podle poslední vůle odkaz plniti.

Neodůvodněnému dovolání bylo proto odepříti úspěch.

Záložně (zapsanému společenstvu s ručením obmezeným) nemůže býti povolena změna stanov v tom směru, aby byla oprávněna poskytovati úvěr a povolovati zápůjčky i nečlenům, jelikož by činností takovou porušovala zákon.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 20. října 1926 R I 891/26. Obchodní soud v Praze Firm 4389/26.)

Záložna v X, zapsané společenstvo s ručením obmezeným, opověděla změnu stanov v tom směru, že bude povolovati úvěr a zápůjčky výjimečně nečlenům.

Rejstříkový soud opověď tu zamítl.

Rekursní soud stížnosti nevyhověl.

I revisní rekurs zůstal z těchto důvodů bez úspěchu: Dovolacímu rekursu nelze vyhověti, poněvadž zde není podmínek § 16 patentu z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.

Stěžovatelka míní, že napadené usnesení je v rozporu se zákonem. Neprávem. Stěžovatelka jest společenstvem ve smyslu zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. Jako takové musí svou činností směřovati jedině k podpoře výdělku a hospodářství svých členů prostředky v stanovách uvedenými. Každý jiný účel je vyloučen a nesmí býti společenstvu dovolen, neboť by pak přestalo býti společenstvem ve smyslu zákona. To plyne jednak ze znění § 1 zák., jednak také z předpisu § 88 zákona, který přímo označuje za přečin, jestli společenstvo svou činnost nebo své jednání rozšiřuje na jiné předměty než ony, které jsou uvedeny v § 1 zákona. To, čeho se stěžovatelka změnou stanov domáhá, totiž povolování úvěru a zápůjček výjimečně nečlenům, bylo by podporováním blaha nejen členů, nýbrž i osob třetích, kteréžto účel jest zákonem vyloučen. Nejde tu jen o zaopatření prostředků k dosažení účelu společenstva, jak míní dovolací rekurs, nýbrž o změnu účelu samého způsobem nepřípustným. Ježto pak podle § 11 zákona nesmějí se stanovy od zákona uchýliti, pokud toho zákon nedopouští, nelze vůbec požadované změny stanov povoliti, jelikož by se to příčilo zákonu.